

GYURKOVICS TIBOR HAGYATÉKÁBÓL

Olvasván előző számunkban Szakonyi Károly: Magyar festő a Hudson partján című, Zugor Sándor festőművészről szóló írását, elküldte lapunknak Gyurkovics hagyatékából az alábbi levelet Haraszi Zsuzsa, aki nemcsak a hagyaték rendezésében, hanem Gyurkovics életében is sokszor segédkezett a szerző kötetének összeállításánál. „Gyurkovics Tibor 1998 márciusában személyesen találkozott New Yorkban Zugor Sándorral, s hozta haza a Károlyi Amynak szóló levelet nagy, sárga borítékban, s itthon postázta Weöres Sándor özvegyének címére. A levél azonban visszasajótt, akkor adta át nekem Gyurkovics, s most nálam van és őrzöm.” – írja Haraszi Zsuzsa.

ZUGOR SÁNDOR
LEVELE
KÁROLYI AMYNAK

BOZÓK FERENC

IDŐSZONETT

Talán akad vigasztalóm, ha félek,
ki néhanap mellém szegődik önként,
ne kelljen így lábom kihalva, tölgyként
borzongva imbolyogni, mint a rémek.

Mivel csekély a létezés, melyet élek,
s mivel naponta rázza büszke öklét
reám a szűnni nem tudó öröklét,
matériámban ott szorong a lélek.

Ijeszt a létezéskaland, ha tényleg
távozni kell az összes földi lénynek.
Az innen és a túl szíven talál.

Karod kitarva tágas ürbe, kérded:
Örökvalót, ha szűnni kell, hogy érts meg?
Mit ér a végtelen, ha van halál?

LÉLEKSZONETT

Kozmoszlegeltetés csupán e pornyi lét?
Élünk. A létbe fújva szállunk, mint a por,
miként a pillanat faragta füstszobor.
Balettozunk a légben, mint a tollpihék.

Matériámban élve nem vagyok szabad.
Szorong a test az ürbe rántva, és vacog,
s az énemről, miben nagyon magam vagyok,
sem én vagyok ki dönt, hogy itt meddig marad.

A hit talán segít. De mégsem érted,
hogyan tovább, ha véget ér a léted,
s miért a vég, a végtelenbe lökve?

Miként a sztreccsnadrág, feszeng a testem,
mert testemet kinötte már a lelkem,
kibújna és a végtelenbe szökne.

Kedves Amy!

Talán még emlékszik rám, bár évtizedek
múltak el amióta Rómában és később Sá-
rospatakon együtt voltunk. Már vagy tíz éve
forogatom a fejemben, hogy írnom kellene
Magának, mert volt valami a múltban, ami
miatt szüntelenül lelkiismeret-furdalásom
van. Azt biztosan tudja, hogy 1950-ben én
disszidáltam, illetve csak akartam – Poldival
együtt. Hát nem sikerült, így aztán egy évet
börtönben töltöttem. 1956-ban viszont rögtön
megragadtam az alkalmat, hogy eltűnjek. Így
kerültem NY-ba, s azóta is itt élek.

New Yorkban időnként elfogott a nosz-
talgia Budapest és a régi barátok után. Így
történt, hogy a hatvanas években írtam Sa-
nyinak (Weöres), hogy nagyon szeretném kö-
zelebről megismerni költészetét. Ezért meg-
kértem, ha lehet, küldje el nekem egyik újabb
verseskötetét. Természetesen, ha lett volna
elég eszem, itt New Yorkban is találhattam
volna egy verseskönyvét, akár a Püskiék itte-
ni üzletében. Mint elég keveset olvasó ember,
erre nem is gondoltam.

Sajnos, levelemre válasz sohase jött. Ez kü-
lönösen zavart, sőt, bántott évekig. Csak sok-
kal később ötlött fel bennem, hogy talán Sa-
nyi sose kapta meg leveletem, hiszen – ahogy
megtudtam – állandóan útban volt a világ kü-
lönöző részein. Vagy ha meg is kapta, talán
olyan depressziós hangulatban lehetett, hogy
nem volt kedvére való csomagokat küldözget-
ni Amerikába.

1968-ban, tizenhárom évi távollét után
végre először visszamehettem Budapestre, s
a feleségemmel együtt sétálva a Margit kör-
úton, a Margit híd, budai hídfő közelében egy
váratlan esemény, különös helyzet alakult ki.
Hirtelen megpillantottam Magukat ott egy
presszó előtti téren kényelmesen napozgat-
va a székeken egy kisebb társasággal együtt.
Kölcsönösen észrevettük egymást, de csak
integtettem, és tovább mentünk, ahelyett hogy

Sárospatakon 1947 körül, a fűben ülő népes
társaság tagjai közt: Weöres Sándor,
Károlyi Amy és Zugor Sándor

odarahantam volna üdvözölni és megölelni
Magukat, mintegy felújítani egy elveszett, de
a múltból újból felbukkanó barátság lehetősé-
gét. Igaz, hogy a társaságukban lévő két-
három személy ismeretlen volt számomra, és
mindig is zavarban voltam, ha új embereknek
kellett bemutatkoznom – mégis ostoba dolog-
nak éreztem hamarosan ezután, hogy ilyen
gyerekesen, vagy kimért formalitással to-
vább mentem, és elpasszoltam egy gyönyörű
újratalálkozás, sőt, barátság lehetőségét.

Azóta is furdal a lelkiismeret, különösen,
hogy Sanyi már nincsen közöttünk. De leg-
alább magát kérhetem: ne haragudjon, hogy
nem viselkedtem barátához vagy régi jó ismer-
rőshöz illően! Azóta már elpárolgott belőlem
a megmerevítő büszkeség, amely sok bajt
okozott életemben. Az elfutó évek és emlé-
kek érlelgetik az emberekhez fűződő érzése-
imet. Szeretettel és nosztalgiával gondolok
Magára és Sanyira is. A Lyukasórában olvas-
tam pár nagyon szép versét. Jó munkát és jó
egészséget kívánok! Zugor Sándor.

1998. március 30-án, New Yorkból. ☛